

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 59536 / 13

Δημήτριος ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ και Παναγιώτης ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζον την 16^η Ιουνίου 2020 σε Τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Ales Pejchal

Πρόεδρο,

Pauliine Koskelo

Tim Eicke

Δικαστές και

Renata Degener

Αναπληρώτρια Γραμματέας Τμήματος

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την προαναφερομένη προσφυγή, η οποία κατατέθηκε την 12^η Σεπτεμβρίου 2013.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις επίσημες δηλώσεις αποδοχής φιλικού διακανονισμού της υπόθεσης σε ό,τι αφορά τον πρώτο προσφεύγοντα.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις παρατηρήσεις, οι οποίες υπεβλήθησαν από την εναγομένη Κυβέρνηση ως και αυτές που υπεβλήθησαν σε απάντηση από τον δεύτερο προσφεύγοντα

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση :

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1.- Οι προσφεύγοντες, κ. Δημήτριος ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ («πρώτος προσφεύγων») και κ. Παναγιώτης ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ («δεύτερος προσφεύγων»), είναι Έλληνες υπήκοοι, γεννηθέντες το 1938 και 1957

αντιστοίχως. Εκπροσωπήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κ. Β. ΧΕΙΡΔΑΡΗ, δικηγόρο Αθηνών.

2.- Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την πληρεξουσία της κα Α. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

1.- Αναφορικά με τον πρώτο προσφεύγοντα

3.- Την 6^η και 12^η Μαρτίου 2019, το Δικαστήριο έλαβε δηλώσεις φιλικού διακανονισμού, υπογεγραμμένες από τα μέρη. Δυνάμει της δηλώσεως αυτής, η Κυβέρνηση δεσμεύεται να καταβάλει στον πρώτο προσφεύγοντα το ποσό των 4.600 ευρώ (EUR), ο δε πρώτος προσφεύγων παραιτείται οιασδήποτε άλλης αξιώσεως κατά της Ελλάδος προερχομένης εκ των αναφερομένων στην υπό κρίση προσφυγή γεγονότων. Το εν λόγω ποσό, το οποίο καλύπτει οιαδήποτε ηθική ζημία καθώς και τα δικαστικά έξοδα εξαιρείται παντός ενδεχομένως εφαρμόσιμου φόρου. Θα καταβληθεί εντός τριμήνου από την ημερομηνία επίδοσης της απόφασης του Δικαστηρίου. Ελλείψει πληρωμής εντός της προαναφερομένης προθεσμίας, η Κυβέρνηση υποχρεούται να καταβάλλει, από την λήξη αυτής και έως την πραγματική πληρωμή του εν λόγω ποσού, απλό τόκο ίσο με αυτόν της δυνατότητας δανεισμού με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες. Η εν λόγω καταβολή επέχει θέση οριστικής ρύθμισης της υπόθεσης.

2.- Αναφορικά με τον δεύτερο προσφεύγοντα

4.- Τα γεγονότα της υπόθεσης, όπως εκτίθενται από τους διαδίκους, δύνανται να συνοψισθούν ως ακολούθως :

5.- Σε μη καθορισμένη ημερομηνία το 2004, το Συμβούλιο Εφετών του Εφετείου Θράκης παρέπεμψε τον προσφεύγοντα σε δίκη ενώπιον του Τριμελούς Ποινικού Εφετείου της Θράκης, κρίνοντας σε

πρώτο βαθμό («Τριμελές Εφετείο»), ειδικότερα για πλαστογραφία μετά χρήσεως, προτροπή σε ψευδή δήλωση και απάτη εις βάρος του Δημοσίου για ποσό το οποίο υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια δραχμές (ήτοι περίπου 146.735 €) (υπ' αριθ. 81 / 2004 απόφαση).

6.- Την 6^η Μαΐου 2004, οι αρμόδιες για την επίδοση αρχές ακολούθησαν την προβλεπόμενη από το άρθρο 156 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ) διαδικασία για τα πρόσωπα αγνώστου διαμονής και κατέθεσαν τις κλήσεις για την ακροαματική διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου, στο Δημαρχείο. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, οι αρχές προσπάθησαν να κοινοποιήσουν στον προσφεύγοντα την υπ' αριθ. 81 / 2004 απόφαση στην τελευταία γνωστή κατοικία του, στο Ίλιον – Αττικής, αλλά δεν τον βρήκαν εκεί. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι γονείς του, η αδελφή του, η οικογένεια αυτής καθώς και ο ίδιος διαμένουν στην διεύθυνση αυτή το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους. Προσθέτει ότι, οι αρχές edύναντο να κοινοποιήσουν την απόφαση στη διεύθυνση της έδρας εταιρείας, της οποίας ήταν γενικός διευθυντής, ή στην διεύθυνση ενός των σημείων πώλησης της εταιρείας αυτής.

7.- Την 8^η Ιουλίου 2004, ο Εισαγγελέας Εφετών Θράκης διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων δεν εμφανίσθηκε ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου. Ο εν λόγω εισαγγελέας ανέστειλε, τότε, την ακροαματική διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 432 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, έως ότου ο προσφεύγων συλληφθεί ή εμφανισθεί.

8.- Την 14^η Ιουλίου 2010, ο προσφεύγων συνελήφθη. Την 23^η Ιουλίου 2010, τοποθετήθηκε στις Φυλακές της Κομοτηνής.

9.- Την 18^η και 29^η Οκτωβρίου 2010, η συζήτηση της υπόθεσης έλαβε χώρα ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου. Ο προσφεύγων καταδικάσθηκε σε δωδεκαετή ποινή κάθειρξης για χρήση πλαστών εγγράφων, προτροπή σε ψευδή δήλωση και απάτη εις βάρος του Δημοσίου για ποσό το οποίο υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια δραχμές (ήτοι περίπου 146.735 €). Το εν λόγω Δικαστήριο κήρυξε τις ποινικές διώξεις απαράδεκτες αναφορικά με την πλαστογραφία και καταδίκασε

τον προσφεύγοντα, μεταξύ άλλων, στην καταβολή στο Κράτος του ποσού των 1.166.823,18 € (υπ' αριθ. 481 / 2010 απόφαση).

10.- Σε μη καθορισμένη ημερομηνία, ο προσφεύγων άσκησε έφεση.

11.- Την 30^η Μαρτίου 2011, το Εφετείο Θράκης σε σύνθεση πέντε δικαστών αποφασίζοντας σε δεύτερο βαθμό καταδίκασε τον προσφεύγοντα για απάτη εις βάρος του Δημοσίου για ποσό το οποίο υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια δραχμές (ήτοι περίπου 146.735 €) και του επέβαλε ποινή φυλάκισης τριών ετών. Το εν λόγω Δικαστήριο καταδίκασε, επίσης, τον προσφεύγοντα, μεταξύ άλλων, στην καταβολή στο Δημόσιο του ποσού των 1.166.823,18 € (υπ' αριθ. 103 / 2011 απόφαση).

12.- Την 24^η Νοεμβρίου 2011, ο δεύτερος προσφεύγων άσκησε αναίρεση.

13.- Την 22^α Μαΐου και την 18^η Σεπτεμβρίου 2012, η συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου ανεβλήθη, λόγω κωλύματος του δικηγόρου του προσφεύγοντος.

14.- Την 11^η Δεκεμβρίου 2012, η συζήτηση της υπόθεσης έλαβε χώρα.

15.- Την 18^η Ιανουαρίου 2013, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αναίρεση (υπ' αριθ. 108 / 2013) απόφαση. Η εν λόγω απόφαση καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε για την ακρίβεια την 12^η Μαρτίου 2013.

B.- ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

16.- Το σχετικό εθνικό νομικό πλαίσιο και πρακτική εν προκειμένω περιγράφονται στην απόφαση *ΜΙΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗΣ κατά Ελλάδος* (υπ' αριθ. 54447 / 10, §§ 15 – 24, 3 Απριλίου 2012) και στην απόφαση *ΤΑΝΗΣ κατά Ελλάδος* (déc.) [Επιτροπή] (υπ' αριθ. 21020 / 15, § 18, 21 Μαΐου 2019)

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

17.- Επικαλούμενοι το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Επικαλούμενοι το άρθρο 13 της Συμβάσεως, παραπονιούνται για την απουσία αποτελεσματικού μέσου που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν σχετικώς

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**A.- Αναφορικά με τον πρώτο προσφεύγοντα**

18.- Το Δικαστήριο αναγνωρίζει τον φιλικό διακανονισμό, στον οποίο κατέληξαν οι διάδικοι. Εκτιμά ότι αυτός εμπνέεται από τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτά αναγνωρίζονται από την Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της και δεν αντιλαμβάνεται άλλο λόγο που να αιτιολογεί την συνέχιση εξέτασης της προσφυγής (άρθρο 37 § 1 *in fine* της Συμβάσεως). Συνεπώς, πρέπει να διαγραφεί η υπόθεση από το πινάκιο

B.- Αναφορικά με τον δεύτερο προσφεύγοντα**1.- Επιχειρήματα των διαδίκων**

19.- Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή ως προδήλως αβάσιμη. Υποστηρίζει ότι το *dies a quo* της διάρκειας της ποινικής διαδικασίας αρχίζει με την κοινοποίηση της κατηγορίας στον ενδιαφερόμενο. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, εν προκειμένω, ο προσφεύγων ουδέποτε ενεφανίσθη ως κατηγορούμενος ώστε να λάβει γνώση της κατηγορίας. Η διαδικασία εναντίον του ανεστάλη από την 8^η Ιουλίου 2004 έως την 14^η Ιουλίου 2010, προκειμένου να αποφευχθεί η διεξαγωγή δίκης *in absentia* και να διασφαλιστεί ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας. Προ της συλλήψεως του εμπλεκομένου, την 14^η Ιουλίου 2010, αυτός ούτε γνώριζε την κατηγορία εναντίον του, ούτε υπέστη συνέπεια ως αποτέλεσμα της

ποινικής διαδικασίας. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, ο προσφεύγων δεν δύναται να καταλογίσει στις αρχές την περίοδο κατά την οποία ήταν αγνώστου διαμονής, διότι, κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου, δεν συμμετείχε στην εναντίον του διαδικασία.

Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι την περίοδο από 14 Ιουλίου 2010, ημερομηνία συλλήψεως του προσφεύγοντος, έως 12 Μαρτίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε ως προς την ακρίβεια η υπ' αριθ. 108 / 2013 απόφαση του Αρείου Πάγου, ήτοι περίοδος δύο ετών και οκτώ μηνών, δεν δύναται να θεωρηθεί υπερβολική για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας. Τελικώς προσθέτει ότι η συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου αναβλήθηκε δύο φορές κατόπιν αιτήματος του δικηγόρου του προσφεύγοντος.

20.- Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι η διαδικασία διήρκεσε εννέα έτη περίπου, ήτοι από την 6^η Μαΐου 2004, ημερομηνία κατά την οποία η υπ' αριθ. 81 / 2004 απόφαση τοιχοκολλήθηκε στο δημαρχείο, έως την 12^η Μαρτίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση υπ' αριθ. 108 / 2013 του Αρείου Πάγου καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε ως προς την ακρίβεια αυτής. Υποστηρίζει ότι την 6^η Μαΐου 2004 δεν ήταν αγνώστου διαμονής. Ειδικότερα, ο προσφεύγων παραπονιέται ότι όταν οι αρχές μετέβησαν στη διεύθυνση στο Ίλιον Αττικής, θα έπρεπε να είχαν κοινοποιήσει την απόφαση σε ένα από τα μέλη της οικογένειάς του και όχι να την θυροκολλήσουν στο δημαρχείο. Προσθέτει ότι οι αρχές θα μπορούσαν να είχαν κοινοποιήσει την απόφαση στη διεύθυνση της έδρας της εταιρείας, της οποίας ήταν γενικός διευθυντής ή στη διεύθυνση ενός εκ των σημείων πωλήσεως. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, επιπλέον ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ουδέποτε είχε την πρόθεση να αποφύγει τα εθνικά δικαστήρια, να διαφύγει ή να αναβάλει τη διαδικασία. Προσθέτει ότι οι αρχές γνώριζαν τη διεύθυνσή του, αλλά δεν προέβησαν σε πιο εμπεριστατωμένη έρευνα, περιοριζόμενες στην κοινοποίηση, σύμφωνα με την διαδικασία για άτομα αγνώστου διαμονής.

2.- Εκτίμηση του Δικαστηρίου

21.- Το Δικαστήριο αποδέχεται τη θέση της Κυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη ξεκίνησε την 14^η Ιουλίου 2010, ημερομηνία συλλήψεως του προσφεύγοντος. Αυτή η κατάσταση ήταν, αναμφίβολα, η πρώτη που επέδρασε σημαντικά στην κατάσταση του προσφεύγοντος (*ECKLE κατά Γερμανίας*, 15 Ιουλίου 1982, § 73, Σειρά Α, υπ' αριθ. 51, *ΠΟΘΟΥΛΑΚΗΣ κατά Ελλάδος*, υπ' αριθ. 16771 / 02, § 15, 15 Ιουλίου 2004, και *TANHΣ* προαναφερθείσα, § 23), μη έχοντας ο τελευταίος επηρεαστεί μέχρι την ημερομηνία εκείνη από την διαδικασία που έλαβε χώρα κατά την απουσία του (*ΥΨΗΛΑΝΤΗ κατά Ελλάδος*, υπ' αριθ. 56599 / 00, § 31, 6 Μαρτίου 2003). Αυτή η περίοδος έληξε την 12^η Μαρτίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία η υπ' αριθ. 108 / 2013 απόφαση του Αρείου Πάγου καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε ως προς την ακρίβεια αυτής. Συνεπώς, η διαδικασία διήρκησε, εν προκειμένω, δύο χρόνια και οκτώ μήνες και για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

22.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών καθώς και της διακύβευσης της αντιδικίας για τον εμπλεκόμενο (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *ΜΙΧΕΛΙΟΥΛΑΚΗΣ κατά Ελλάδος*, προαναφερόμενη § 42).

23.- Εν προκειμένω, διαπιστώνει ότι η διαδικασία διήρκησε δύο έτη και οκτώ μήνες, χρονικό διάστημα που δεν είναι αφ' εαυτού παράλογο για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας (*ΑΞΙΟΓΛΟΥ και άλλοι κατά Ελλάδος*, (dec), υπ' αριθ. 45145 / 06, 12 Μαρτίου 2009, και *ΚΑΡΑΜΠΑΤΣΟΥ κατά Ελλάδος* (dec.) [Επιτροπή], υπ' αριθ. 40138 / 09, § 16, 27 Μαρτίου 2012). Επιπλέον, εκτιμά ότι ουδεμία περίοδος

αδικαιολόγητης αδράνειας ή βραδύτητας θα μπορούσε να καταλογιστεί στη συμπεριφορά των δικαστικών αρχών και ότι η διαδικασία διεξήχθη με την απαιτούμενη επιμέλεια (βλ. *ΖΑΧΑΡΗΣ κατά Ελλάδος* (dec.), υπ' αριθ. 32283 / 02, 14 Δεκεμβρίου 2004, και *ΣΚΟΥΛΑΚΗ και άλλοι κατά Ελλάδος*, (dec.) [Επιτροπή], υπ' αριθ. 47731 / 16, § 15, 14 Νοεμβρίου 2017). Προκύπτει ότι η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας δεν δύναται να θεωρηθεί ασυμβίβαστη με τις απαιτήσεις του Άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

24.- Λαμβάνοντας υπ' όψιν το σύνολο των συγκεντρωθέντων στοιχείων, το Δικαστήριο καταλήγει ότι δεν υφίσταται, εν προκειμένω, υπέρβαση της «εύλογης προθεσμίας», δυνάμει του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

25.- Έπεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3^α και 4 της Συμβάσεως.

26.- Όσον αφορά την αιτίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή ερμηνεύτηκε ως εννοούσα προσφυγή κατά το εθνικό δίκαιο για αιτιάσεις εν δυνάμει «υπερασπίσιμες» σύμφωνα με την Σύμβαση (βλ. μεταξύ άλλων *BOYLE ET RICE κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 21 Ιουνίου 1988, § 52, σειρά Α, υπ' αριθ. 131)

27.- Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις προαναφερόμενες προτάσεις σχετικά με την αιτίαση βασιζόμενη στο άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως (παρ. 25 και 26 προαναφερθείσες), το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν έχει κάποια υπερασπίσιμη αιτίαση δυνάμει του άρθρου 13 της Συμβάσεως (βλ. *ΠΑΣΣΑΡΗΣ κατά Ελλάδος* (dec.) υπ' αριθ. 5334 / 07, 24 Σεπτεμβρίου 2009).

28.- Συνεπάγεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3^α και 4 της Συμβάσεως

**Για τους λόγους αυτούς,
το Δικαστήριο,
Ομοφώνως**

Αποφασίζει την διαγραφή της προσφυγής από το πινάκιο σχετικά με τον πρώτο προσφεύγοντα.

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη για το επιπλέον.

Συνετάγη στη γαλλική γλώσσα, μετά κοινοποιήθηκε εγγράφως την 9^η Ιουλίου 2020.

Υπογραφές

Renata Degener

Ales Pejchal

Αναπληρώτρια Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου γαλλικού εγγράφου
Αθήνα, 09/09/2020 Μεταφράστρια Ε. Παπαμαύρου